

25.05.2022

Literaturoznawstwo

Krytyka teatralna i krytycy. Studia o krytyce drugiej połowy XIX i początku XX wieku

Autor/Redaktor: Sobiecka Anna

Wydawnictwo:: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku

ISBN: 978-83-7467-329-7

Monografia zatytułowana Krytyka teatralna i krytycy. Studia o krytyce drugiej połowy XIX i początku XX wieku wpisuje się w kierunki poszukiwań typowe dla najnowszych badań krytycznoteatralnych. Na pracę składają się artykuły oraz omówienia dwóch autorek poświęcone wybranym przedstawicielom i zjawiskom należącym do nurtu polskiej krytyki teatralnej drugiej połowy XIX oraz pierwszych dekad XX wieku, będące efektem kilkuletnich poszukiwań indywidualnych. Uzupełnieniem obserwacji pozostaje wybór tekstów źródłowych związany bezpośrednio z omawianymi krytykami bądź tematami. Charakterystyka czołowych oraz mniej znanych krytyków i recenzentów ośrodków teatralnych – warszawskiego, krakowskiego, lwowskiego – stanowi zarazem próbę odpowiedzi na pytanie o kondycję polskiej krytyki teatralnej omawianego okresu, a także wgląd w polską myśl krytycznoteatralną przełomu XIX i XX stulecia. (Fragment Wstępu)

28 kwietnia 2021 r. odbyła się dyskusja zorganizowana przez Pracownię Historii Dramatu 1864-1939 przy Instytucie Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki UW na temat tej publikacji, której zapis znajduje się pod poniższymi linkami:

Część pierwsza:

rozmowa z autorkami

<https://www.youtube.com/watch?v=q3tIDiPoUIk>

Część druga:

wypowiedzi gości

<https://www.youtube.com/watch?v=o07DvMLscss&t=14s>

Spis treści

Wstęp 5

Krytyka i krytycy drugiej połowy XIX wieku

1. W kręgu „Przeglądu Tygodniowego” (1866-1876) 13
- 1.1. Felietonistyka teatralna Józefa Kotarbińskiego (A. Sobiecka) 13
- 1.2. Młodzi pozytywiści wobec dramatu obcego (A. Sobiecka) 35
- 1.3. Rubryki teatralne „Przeglądu Tygodniowego” (A. Sobiecka) 51
2. Dyskursy krytyczne Michała Bałuckiego (A. Sobiecka) 73

Krytyka i krytycy przełomu XIX i XX wieku

1. Władysław Bukowiński – krytyk zapomniany (A. Podstawka) 101
2. Recepcja nowych modeli dramatu i teatru w krytyce teatralnej Jana Augusta Kisielewskiego (A. Podstawka) 129
3. Tadeusza Micińskiego myślenie teatrem (A. Sobiecka) 151
4. Działalność krytycznoteatralna Macieja Szukiewicza (A. Podstawka) 171

Dwugłos o Kasprowiczu

1. Recenzje teatralne Jana Kasprowicza (A. Sobiecka) 205
2. Kasprowiczowska wizja teatru (A. Podstawka) 229

Teksty źródłowe (wybór)

1. W kręgu „Przeglądu Tygodniowego” (1866-1876) 255
- Miron [Aleksander Michaux], O teatrze i Szekspirze (rzuty pióra) (1868) 255
- Józef Kotarbiński, Przegląd teatralny. Kilka słów o repertuarze. Wystąpienia p. Kwiatyńskiej (1871) 261
- Aleksander Świętochowski, Aktoromania (1871) 263
- Anonim, Reżyseria (1872) 266
- Józef Kotarbiński, Przegląd teatralny. Kilka słów o istocie sztuki aktorskiej. Występ p. Bolesława Leszczyńskiego, artysty dramatycznego Krakowskiego Teatru, w 5-tym akcie tragedii Szekspira „Otello” (1872) 270
2. Michał Bałucki 279
- Sardou czy Ibsen? (?) 279
- O różnych modach w literaturze powieściowej (1894) 281
- Teatr dawny a dzisiejszy (1894) 290
- Projekt Teatrzyków Ludowych (1894) 295
3. Władysław Bukowiński 299
- Z teatru. „Dzika kaczka”. Dramat w 5 aktach Henryka Ibsena. Przedstawienie dramatyczne Miłośników sceny na rzecz Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności (1899) 299
- Przegląd teatralny. Michał Bałucki: „Blagierzy”, komedia w 4 aktach. Wznowienie „Zbójców” Schillera i „Otella” Shakespeare’a (1901) 300
- Przybyszewski Stanisław, „Matka”, dramat w IV aktach (1903) 304
- Wrażenia teatralne (1909) 306

4. Jan August Kisielewski 321
„Salome” Oscara Wilde’a (1901) 321
O „Japończykach” w teatrze. Przed odczytem (1902) 322
Panmusaion (1904) 326
„Widma” Henryka Ibsena (1904) 329
5. Tadeusz Miciński 341
Teatr świątynia (1905) 341
Znaczenie rytmu (1911) 344
Uwaga dla teatrów (1927) 352
6. Maciej Szukiewicz 355
Dokoła teatru (1918) 355
O dublurach w teatrze słów kilkoro i tyleż o jednoaktówkach (1926) 358
Z teatru im. Słowackiego. „Dziady”, część IV w układzie St. Wyspiańskiego.
„Hanusia” Gerharta Hauptmanna, przekład Marii Konopnickiej. Reżyser Józef
Sosnowski (1926) 361
Z teatru im. Słowackiego. „Cyrano de Bergerac”, komedia bohatera w 5 aktach
Edmunda Rostanda. Przekład Marii Konopnickiej i Włodzimierza Zagórskiego.
Reżyser Józef Sosnowski. Muzyka Kazimierza Meyerholda. Nowe dekoracje
Bolesława Kudewicza (1927) 365
Rzut oka na ubiegły sezon teatralny 1927-1928 (1928) 368
O teatr popularny (ludowy i amatorski) (1928) 371
7. Jan Kasprowicz 381
Teatr (1890) 381
Z teatru. „Miłostki” („Liebele”), komedia w trzech aktach Artura Schnitzlera
(1896) 384
Teatr krakowski (1898) 386
Z teatru (1902) 387
Z teatru („Jan Gabriel Borkman”, dramat w 4 aktach Henryka Ibsena) (1903) 390
Organizacja i program Teatru Narodowego w Warszawie [wypowiedź w ankiecie]
(1925) 393
- Zasady modernizacji tekstów źródłowych 399**
Wykaz pierwodruków 401
Noty o autorkach 403
Spis ilustracji 405
Bibliografia (wybór) 409
Summary 413
Indeks nazwisk 415
-

Rok publikacji: 2021

Strony: 432

Linki:

- <https://wydawnictwo.apsl.edu.pl/filologia-polska/234-krytyka-teatralna-i-krytycy-studia-o-krytyce-drugiej-polowy-xix-i-poczatku-xx-wieku.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=q3tIDiPoUIk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=o07DvMLscss&t=14s>

Słowa kluczowe: krytyka teatralna, krytyka artystyczna, literaturoznawstwo